

גוט שבת Gut Sábész

19. évfolyam 43. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 20:05 • ה' מנחם אב תשע"ז • 2017. 7. 28. • פרשת דברים • Szombat kimenetele: 21:17

Jótettekkel Izrael biztonságáért

Vannak dolgok, amik együtt járnak a 21. századi életformával. Az életünk természetes részét képezik a járműveink, a telefonjaink vagy a hideg-meleg folyóvíz az angol wc-s fürdőszobánkban. A 21. századi nagyvárosi létforma közismert elemeit képezik a különböző biztonsági rendszerek is, a fegyveres őröktől a köztéri kamerákon át a beléptetőkapukig. Vannak azonban, akik szerint a fémdetektoros beléptetőkapu nem egy egyszerű biztonsági rendszer, hanem a vallásszabadság sárba tiprása. Jeruzsálemet, Jehudát és Somront az elmúlt héten elárasztotta a terror és a pusztítás, mert vannak, akik azt gondolják, nem az élet védelme, hanem a gyilkosság joga áll mindenek felett.

Ezelőtt 1948 évvel Jeruzsálem lángokban állt. Lakói elkesere-

dett küzdelmet vívtak a rájuk rontó pusztítás ellen, minden erejükkel védelmezték szent városukat, és vallásuk legszentebb helyét, a Templom hegyen magasodó Szentélyt. Ennek a csodálatos épületnek, ahova egykor zsidók tízezrei zarándokoltak el, hogy eleget tegyenek az Örökkévaló parancsolatainak és biztonságot tegyenek hitükről, mára csak egyetlen fala áll. A zsidó nép pedig közel két évezrede gyászol. A három gyászhatárban, és annak utolsó kilenc napján idén nem csak a jeruzsálemi Szentélyt gyászoljuk, hanem a legutóbbi terrortámadások áldozatait, a drúz rendőröket éppúgy, mint a Solomon család tagjait.

Bölcsseink szerint a Szentélynek – az elsőnek és a másodiknak egyaránt – a zsidó népen belüli széthúzás miatt kellett el-

pusztulnia. A lubavicsi Rebbe, Menáchem Mendel Schneerson rabbi azt tanította, hogy a legjobb, amit Izrael és az ott élők biztonságáért tehetünk, ha még több micvát teszünk, ha még jobban odafigyelünk a jócselekedeteinkre. A Rebbe egy tíz tételtől álló listát is összeállított, amelyen olyan „akciók” szerepelnek, amikkel szentebbé, s ez által jobbá és biztonságosabbá tehetjük a világot. Ezek a következők: adakozás; felebaráti szeretet; szent könyvek beszerzése és tanulmányozása; kóserság; zsidó oktatás; mezüze felhelyezése; a családi élet tisztasága; tóratanulás; az imaszíjak felvétele; szombati és ünnepi gyertyagyújtás. Ezekkel az egyszerű lépésekkel védhetjük mi magunk is Izraelt.

Steiner Zsófia

Mázl tov!

Gratulálunk Vértesszilviának és Yaakobishvili Merábinak fiuk, Yaakobishvili Antal bár micvója alkalmából, melyet Vasvári Pál utcai és az Óbudai Zsinagógában tartottak barátok és rokonok jelenlétében. Kívánjuk Toncsinak, hogy haladjon tovább a zsidóság útján, melyen szülei elindították!

Gratulálunk Faith Ásernek és Ráchelnek fiuk, Snéor Zálmán harmadik születésnapja és hajvágási ünnepsége alkalmából. Kívánjuk, hogy neveljék gyermeküket tóratanulásra, micvákra és zsidó esküvőre!

Évadzáró fárbrengen

A Tisa beávhöz kötődő gyászidőszakot megelőzően tartotta évadzáró összejövetelét az EMIH ifjúsági szervezete, az ÁTID. A szombat kimenetele után kezdődő, hajókázással egybekötött évadzárón remek hangulat uralkodott – és nem kevés palacsinta fogyott el. „A zsidóság a vakáció alatt sem szünetel, nyáron is lehet tanulni.” – mondta Faith Aser, a program szervezője, hozzátéve, hogy már készül a következő tanév programjaira.

Sóletfesztivál 2017

Idén is megrendezi az EMIH nagyszerű sóletfesztiválját. Az izgalmas programokkal és vásárral egybekötött rendezvényen megköstölhetjük a világ különböző tájairól érkezett sóleteket.

Időpont: 2017. augusztus 27.,
11-21 óráig

Helyszín:

Budapest, Kazinczy utca

Hetiszakas

A Tóra ismétlése

Hetiszakasunk – *Dvárim* (5Mózes 1:1–3:22.) – Mózes ötödik könyvének első szakasza, melyben az elbúcsúzó népvészér visszapillantó tükröt tart a nép elé, felemlíti az elmúlt negyven évben történeteket, és figyelmezteti a népet a

Tóra és parancsolatai betartásának fontosságára. Ez a szakasz mindig a Tisá Beáv előtti szombaton kerül felolvasásra, amit Sábát Cházonnak hívnak, a felolvasott Háftára révén, ami *Cházon Jesájáhu* (Jesájá Viziója).

Zsidó híradó

Megkapta működési engedélyét a Maimonidész Gimnázium

A kötelező minisztériumi ellenőrzés után megkapta működési engedélyt az új zsidó iskola, a Maimonidész Gimnázium, ezzel az utolsó akadályt is sikeresen vette a szeptemberi tanévkezdés előtt. Az ellenőrzés során a tantervek után most az épület műszaki állapotát és felszereltségét is vizsgálták. „A működési engedély birtokában leírhajhatjuk az ún. OM azonosítónkat, ami minden államilag akkreditált iskolának szükséges a működéshez. Ez olyan, mint nekünk a személyi szám.” – tudtuk meg *Szilánk Zsuzsa* operatív igazgatótól.

Az új zsidó gimnázium iránt hatalmas volt az érdeklődés, az első osztály diákjait

több szempontú felvételi eljárással választották ki. Az iskolát felszálló rendszerben töltik be, így idén egy nulladik évfolyam indul majd. „Az egyéni tantervünk lehetővé teszi, hogy év közben is fogadjunk diákokat, és szükség esetén személyre szabott programmal felzárkóztassuk őket.” Az iskola angol-magyar kéttannyelvű programot kínál, ami igazodik a magyar oktatási rendszerhez. „Nem a tananyag más, hanem a módszertan.” – nyilatkozta Szilánk korábban a zsidó.com-nak. Az óbudai iskolában idén szeptemberben kezdődik meg a tanítás, ám a pedagógusok már augusztus második felében megkezdik a munkát.

Sábesz házon,

a harmadik Szentély víziója

Minden évben, Sábesz házonkor (חזון), az Áv hónap 9-ét, azaz a Tisá Beáv gyásznapját megelőző szombaton a *Dvárim* hetiszakaszt olvassuk fel a zsinagógákban. Ebből tudhatjuk, hogy Sábesz házon és Áv 9 között szoros kapcsolat van.

A *házon* szó látomást jelent, sábesz házon pedig azt a szombatot jelöli ki számunkra a zsidó naptárban, mikor mindannyiunk számára látható lesz egyfajta vízió formájában a harmadik, jövőben felépülő Szentély.

A berdicsevi Lévi Jichák a következő példával szemlélteti a sábesz házon jelentőségét: egy apának van egy nagyon értékes ruhája, amit kifejezetten a fia számára készített. Ám mikor ezt odaadja fiának, az széttepi a drága ruhát. Az apa ezek után készíti egy másik ruhát is, de a fiú ezt is széttepi. Majd ezek után az apa elkészíti harmadszorra is a drága ruhát, de ez alkalommal nem adja oda a fiúnak. Ehelyett időnként megmutatja neki, ritkán, előre meghatározott alkalmakkor és megígéri, hogy ha jól fog viselkedni, egy nap újra megkaphatja azt.

A példa világos: az apa Isten, a kétszer is vétkező fiú Izrael népet, a zsidóságot szimbolizálja, a három ruha pedig a három Szentélyt. A zsidók két Szentélyt is felépítettek, de egyiknél sem voltak még teljesen felkészülve, hogy az az isteni fény fogadására alkalmas, örökké fennálló építmény legyen.

Ezért kezdődik a *Dvárim* a következőképpen: „Ezek a szavak” vagyis a feddés szavai, melyek motiválják a zsidót a viszatérésre, a tsuvára. Ez az oka, hogy Sábesz házon víziója, a harmadik Szentély látomása, egybeesik Mózes ötödik könyvének kezdetével. Mert annak érdekében, hogy részesülhessünk a harmadik Szentély víziójában, Isten mindkét irányú szolgálatát el kell sajátítanunk. Egyrészt tudnunk kell fogadni az isteni fényt, másrészt képesek kell lennünk felemelkedni a tsuva által. Ezen keresztül még közelebb kerülhetünk végső rendeltetésünk eléréséhez, a Messiás korszakának elhozatalához.

Kovács Kristóf rabbinövendék
cikke a **lubavicsi Rebbe**
tanításai nyomán

Megjelent az új Talmud-fordítás

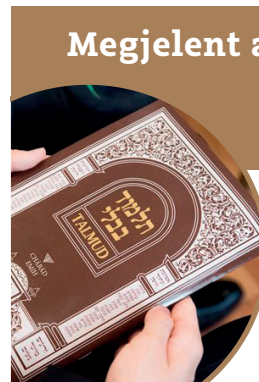
Vásárolja meg augusztus 15-ig kedvezményesen,
16 000 forintos áron!

Eredeti ár: 18 000 forint

Az EMIH gondozásában megjelent kétkötetes kiadás a Keren Or Központban vásárolható meg.

Elérhetőség és további információ:

1052 Bp., Károlyi krt. 20.
(1) 268 0183 | posta@zsido.com

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 20:15: Délutáni-esti ima

Péntek: 19:30: *Minchá* délutáni ima, *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakas-tanulás,

9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*

19:45: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 19:00: Tanulás,

19:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakas a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

Miért tartanak fárbrengent minden hónap végén a lubavicsiek?

Az 1940-es évek elején – 15-16 éves lehettem – költöztünk a családommal Coney Island-ról Crown Heights-be. Ezt nem a Chábád központ közelsége miatt tettük – nem voltunk lubavicsiak, így ez nem jelentett különösebb vonzerőt számunkra. Valójában ekkor még kevés lubavicsi élt Crown Heightsben, de ott élt az előző Rebbe, Jozsef Jichák rabbi és épp akkor alapította meg a Chábád-központot az Eastern Parkway 770-es számú épületében.

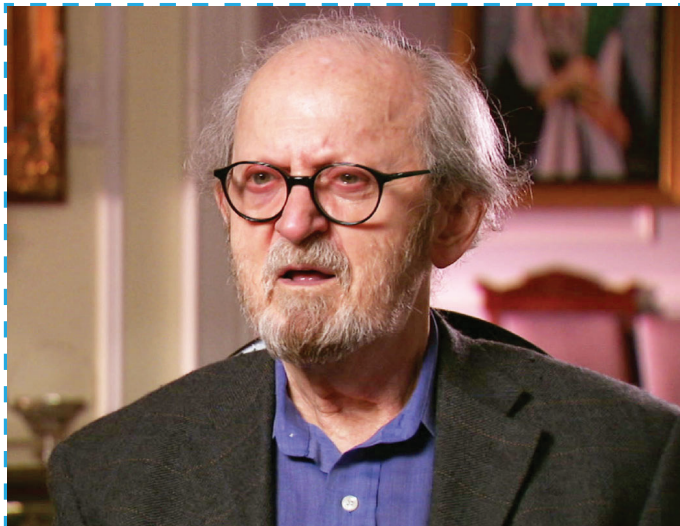
Ám miután odaköltöztünk, apám valami okból megkedvelte a lubavicsiakat, s elkezdte az ő istentiszteletüket látogatni. Én a Torah Vodaas jesivába jártam ekkor, de mikor megtudtam, hogy a lubavicsiak épp korombeli tanulóknak készülnek jesivát nyitni, elhatároztam, hogy átiratokozom. Kezdetben apámnak fenntartásai voltak, mert azt gondolta, hogy amerikaiaként nem érezném jól magam egy európai gyökerű haszid jesivában. De jól éreztem magam ott. Ekkoriban apámék minjenje is kibővült, elkezdtek nem haszidok is látogatni. Apám jól ismerte őket, mert a szombat reggeli ima után rendre hátramaradtak, s együtt csinálták a kidust, míg a lubavicsiak ezt mindig otthon tették meg, családi körben.

Ezzel el is érkeztem a történetemhez, Jozsef Jichák rabbi-ról, az előző rebbéről és a leendő rebbéről, aki az ő veje volt. Mi Rámásként ismertük őt, ami a nevének (Menachem Mendel Schneerson) az akronimja.

1945 nyarán az előző rebbe Morristownban pihent, New Jersey-ben, és apámat kérte meg – mivel neki volt autója – hogy vigyen le oda pár haszidot. Mikor leérkeztek, apám az autóban maradt, hogy megvárja amíg végeznek, mikor az előző rebbe őt

is megkérdezte, hogy nem lenne-e kedve velük tartani. „Nem fogok kihagyni egy lehetőséget a rebbével való találkozóra” – gondolta apám és velük ment.

Mikor az előző Rebbe megkérdezte tőle, hogy mit tehetne érte, ő megragadta az alkalmat,

Charles Roth 29 éven át volt a National Jewish Post ügyvezető igazgatója. Dolgozott az ABC News közvetítőjeként is. Az interjút 2009 augusztusában adta.

s hangot adott bánatának. „Kérlek mondd meg a haszidjaidnak, hogy hagyják abba a kiközösítésünket.” A Rebbe erre teljesen ledöbbsent. „Az én haszidjaim? Mit tettek, mi történt?”, kérdezte.

„Nos”, folytatta apám, „a szombat reggeli ima után, mikor mi megcsináljuk a kiddust, ők mindig faképnél hagynak minket, és hazamennek. Ettől mindig kívülállónak érezzük magunkat.” Mikor a Rebbe ezt meghallotta, nevetésben tört ki, és adott három dollárt az apámnak, majd azt mondta: „Mondd meg a haszidjaimnak, hogy én adtam neked a pénz vodkára, hogy veled együtt csinálják a kiddust.” Apám ezt követően a célnak megfelelően használta fel a három dollárt. Az egyiket Berel Haskindnak adta, hogy fedezze belőle egy évre a süteményt, egy másikat

Shlomo Palmernek, hogy vegye meg belőle egy évre a vodkát, a harmadikat meg megtartotta, s heringet vett belőle egy évre, szintén a zsinagógai kiddyusra. Miután apám mindent elrendezett, a Rebbe Ramast, a leendő Rebbét kérte meg, hogy

összejöveleteket. Ez később egy bevett Chábád szokás lett, hogy minden Sábesz Mővorchimkor fárbrengent tartanak.

Egy másik alkalommal – ez az 1950-es évek közepén lehetett – már a harmincas éveimben jártam, s a Rebbe a felől érdeklődött, hogy miért nem vagyok még házas. „Még nem találtam meg a megfelelő hölgyet.”, válaszoltam. Ám a Rebbe nyilvánvalóan megérezte, hogy túlságosan válogató voltam, s már több kitűnő lehetőséget is elszalasztottam. Azt mondta: „A házasság kicsit olyan mint úszni tanulni. Úszni sem lehet megtanulni, mindaddig, míg bele nem ugrasz a vízbe. Ez a házassággal sincs másként. Ha meg akarsz házasodni, ne gondolkodj rajta túl sokat. Csak találd egy lányt és tedd meg!”

Szeretném elmondani, hogy a Rebbe bármikor, ha tanácsot adott nekem, még akkor is mikor azokat nem fogadtam meg, mindig éreztem, hogy valóban törődik velem. Sosem utasított, mindig csak kedvesen terelt. Ezt a melegséget sosem felejttem el neki.

Charles Roth

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján. Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el: www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség

Elérni a célokat

Ha valaki igazán szívén visel egy ügyet, akkor nem nyugszik bele abba, hogy jó kifogása van arra, hogy ne képviselje. Ha a célját nem érte el, akkor az nincs elérve, bármi volt is erre a kifogás.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

Kóser konyha

Petrezselyemkrém

párve, glutén- és tojásmentes

1 nagy csokor petrezselyem

3 gerezd fokhagyma

2 ek. citromlé

5 ek. víz

2 ek. olívaolaj

Só, chillipehely ízlés szerint

A petrezselymet vízbe áztatjuk, majd lemoszuk, és fény ellenében ellenőrizzük, nehogy bogár kerüljön az ételbe. A petrezselyemleveleket leszedjük a vastagabb szákról. Utóbbiakat felhasználhatjuk leves ízesítéséhez. A leveleket a többi hozzávalóval aprítógépbe tesszük, és tíz perc alatt krémesre turmixoljuk. Érdeemes időnként megkeverni, és szükség szerint még egy kis folyadékot is adhatunk hozzá. Sült húsokhoz, tejes étkezésekhez, vagy salátaként kínáljuk.

A petrezselyemben gyakran található bogarakat, ezért nagyon fontos, hogy alaposan kiáztassuk, megmossuk és át is nézzük felhasználás előtt.

AlefKids tábor: Hihetetlen kaland a gyerekeknek

„Jól, most nem érek rá, majd hívlak! Puszi!” – és lecsapja a telefont. Táborozik a lányunk, most először tíz napot tölt nélkűlünk. Nem én keltem reggel és nem én zavarom aludni este. Egy saját kalandra indult, ahova mi, a szülei már nem vagyunk hivatalosak. Elvitte a busz az Óbudai zsinagóga elől, messze, a Balaton partjára az AlefKids táborba. Nem sírt. Ő már nagylány. Én se sírtam, mert én is nagylány vagyok. És mert tudtam, hogy jó helyen van, hogy olyanok vigyáznak rá, akikre rábízhatom életünk kincsét.

Szülőként nagy döntés egy olyan közösségben élni, ami annyira kicsi, mint a budapesti ortodox zsidóké. Gyakran rájuk magunkat, hogy vajon nem maradnak-e ki végérvényesen fontos dologokból a gyerekeink, olyanokból, amik egy nagy, sok száz családot magába foglaló közösségben megadatnának nekik. Az

egyik ilyen élmény, amit szeretünk volna megadni neki, a nyári táborok semmihez nem fogható világa. A takarodó utáni susogó beszélgetés, a kirándulások, a programok... És az AlefKids ezt

biztosítja nekik és még sokkal, sokkal többet. A közösséghez tartozás élményét. Az iskola, az otthon vagy a zsinagóga világán túl megélhető hitet és identitást. A bolondos tábori dalokat (amik persze két héttel a tábor után már kibírhatatlanul idegörlőek a szülők számára...), megerősödő barátságokat, az összetartozás érzéséből fakadó magabiztosságot.

A 21. századi gyerekek a tanév során annyi mindent tanulnak, annyi feladatuk van az iskolában, hogy szinte nincs idejük élményeket gyűjteni, megfigyelni a környezetüket és átélni az élet apró örömeit. Fontos, hogy a nyári szünetben mindezt lehetőségük legyen kapjanak. Az Alef Kids tábor a gyönyörű Balaton-parti üdülőben egy hihetetlen kaland a gyerekeknek. Egy teljesen egyedi és különleges világ, melynek mikroklímájában testileg-lelkileg felszabadultan gyűjthetnek életreszóló élményeket.

Az anyémek már feliratkoztak a jövő évi táborra. Hát a tied?

A táborozó gyerekek és szülei nevében ezúton szeretnénk megköszönni *Hurwitz Dvora Lea* rebbecen, *Rapi-Legény Zsuzsa*, *Várnai Eszter* és *Hurwitz Shalom* rabbi munkáját, valamint az Alef Kids csapatának a gondoskodását.

Egy táborozó édesanyja

A rabbi válaszol

Kivel házasodhat egy lévi?

Tisztelt Rabbi!

Az írását olvasva a kohén házasságokról [Gut sábesz 19. évfolyam 38. szám] azzal a kérdéssel fordulok önhöz, hogy szabad-e ortodox lévinek betért nőt feleségül venni? Ha nem, mi a tendő, ha mégis megkötött egy ilyen házasság?

Üdvözlettel, György

Kedves György!

A kérdés megválaszolásához tisztázzuk, kik a léviek és kik a kohénok. A léviek Jáákov harmadik gyerekének (1Mózes 29:34.) leszármazottai, akik a Szentélyben szolgálatot teljesítettek. Ez eredetileg az elsőszülöttek joga lett volna, de ők kegyvesztettek

lettek az aranyborjú bűne miatt, így szállt ez a tisztség Lévi törzsére (4Mózes 3:12-13., 8:17-18. és Rási uo.). A kohénok egy speciális csoport a lévítákon belül, ők Áron főpap leszármazottai (2Mózes 29:29.), akik bemutatták a Szentélyben az áldozatokat. A többi lévi zenével és énekkel kíséerte a szertartásokat, ők voltak a Szentély őrei, stb. (Maimonidész *A Szentély felszerelésének és az ott szolgálatot végzőknek szabályai* 3:2.).

Nekik is jár megkülönböztetett tisztelet, pl. ők is kaptak minden szentföldi termésből tizedet *mászér* néven (4Mózes 18:21., 24.), illetve napjainkban a kohén után másodikként hívják fel őket a Tórához (*Sulchán áruach* OC 135:3.).

(Ha nincs jelen kohén, nem kötelező a lévít felhívni [uo. 6.], de illendő [lásd *Nötivim biszdé háslícht* 2. kötet 72. oldal]).

Elsőszülöttjeiket a kohénokhoz hasonlóan nem kell kiváltani (*Sulchán áruach* JD 305:18.). Ebből a szempontból nem csak a csecsemő apjának kohén vagy lévi volta számít. Ha az anya kohén vagy lévi leánya, akkor sem kell kiváltani az elsőszülöttet (uo.).

A *Gut sábesz* magazinban korábban részletezett házassági szabályok, melyeket kérdésében említ, csak a kohénokra vonatkoznak, a lévikekre nem.

Üdvözlettel

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183

www.zsido.com / info@zsido.com

Felelős kiadó: **Oberlander Báruch** rabbi

Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina,**

Dénes Anna, Kovács Kristóf

Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**

ISSN 1416-4604

EMIH

EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG